

районні і обласні ради отримують власний виконавчий орган, а гілка державної влади буде представлена через систему префектур із трансформованими функціями, є обґрунтованою на сьогодні. Це забезпечить цілісність публічного управління, баланс різних його підсистем, виважений розподіл повноважень, відповідність національного місцевого самоврядування європейським стандартам.

Проте при проведенні реформування місцевого самоврядування пропонувані процеси трансформації мають відбуватися лише з урахуванням як європейського досвіду, так і періоду децентралізації 1990-х рр. в Україні.

Отже, реформування місцевого самоврядування може дати потужний поштовх для прискорення розвитку суспільства в цілому. Принципи повсюдності місцевого самоврядування та його економічної ефективності, що має стати головним пріоритетом при проведенні децентралізації влади в Україні.

Список використаних джерел та літератури:

1. Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України № 151-7 від 5 лютого 2015 р. // Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=52379
2. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи: Закон України від 28 грудня 2014 року № 71-19 // Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/72-19>

Маркевич Оксана Валентинівна

кандидат історичних наук, старший викладач
Житомирський державний університет імені Івана Франка

Місьцеве самоврядування в Україні: європейський досвід та українські реалії

Питання становлення і розвитку місцевого самоврядування в Україні є одним з найбільш обговорюваних тем у суспільстві. Воно й зрозуміло, враховуючи сучасну політику держави, реформування у всіх сферах життя суспільства і держави із можливістю залучення європейського досвіду. Завдання цієї розвідки полягає у висвітленні сучасного стану місцевого самоврядування в Україні в контексті становлення нової системи територіальної організації влади, відтворення принципів Європейської хартії місцевого самоврядування (далі – Європейська хартія) та її реалізацію в практиці державного будівництва.

Від імені України Європейську Хартію було підписано 6 листопада 1996 року в Страсбурзі, а Верховна рада України ратифікувала документ 15 липня 1997 року. Приєднавшись до Хартії, кожна держава зобов'язана дотримуватись загальноєвропейських стандартів, але при цьому має право виробити національні моделі самоврядування на основі власних потреб і традицій [6, с. 31]. Таким чином були вироблені лише стандарти щодо організації та управління та місцях, що мало стати об'єднуючим чинником європейських країн.

Одна з головних відмінностей у формуванні місцевого самоврядування в країнах Європи та Україні – різниця історичного досвіду у його організації. Місьцеве самоврядування – довготривале явище в соціальному та політичному житті людства і

складається воно історично. Становлення місцевого самоврядування в Україні сягають давніх витоків. Територіальне самоврядування на землях сучасної України розвивалося на основі звичаєвого права, а його елементи знайшли свій прояв у вічах. Важливе значення мало поширення Магдебурзького права. Розвивалось самоврядування і в подальші періоди української історії. Тим не менше захоплення влади більшовиками перервали процес становлення і розвитку місцевого самоврядування, оскільки його функціонування було несумісним з їх методами управління, організацією влади, що базувалась на жорсткій централізації, бюрократичному підпорядкуванню центру всіх територіальних рівнів влади. У той час у положеннях Конституції Бельгії ще 1831 року знайшла своє місце ідея особливої «громадівської» влади, так звана «теорія вільної громади». Поряд із законодавчою, виконавчою та судовою гілками влади визначалась четверта гілка – муніципальна. Головна думка полягала в тому, що територіальна громада має самостійно вирішувати свої справи і це має такий самий природний та невідчужуваний характер, як і права і свободи людини [6, с.8].

Ще одна відмінність полягає у трактуванні понять «місцева влада», «міське самоврядування», «регіональна влада» [5, с.2]. Як зазначає професор Юрій Чернецький, головна відмінність європейської практики від вітчизняної полягає в тому, що зарубіжні системи місцевого самоврядування є самоврядними за своєю сутністю, самоврядування складає їх основу, у той час як в Україні на рівні областей і районів спостерігався більший вплив місцевих адміністрацій, що входять до загальнодержавної системи органів виконавчої влади і не перебувають в залежності від населення відповідних територій [7, с.10]. В цьому полягала (сподіваємось буде ліквідована – О.М.) основна з причин неефективності місцевого самоврядування. Досвід країн Європи свідчить, що найбільш дієво територіальне управління здійснюється тоді, коли громади мають широкі, а в деяких випадках виключні повноваження щодо територіального розвитку, щоправда здійснювати його мають в межах загальнодержавної політики та національного законодавства.

Для того щоб зрозуміти яким шляхом рухатимуться реформи в Україні, більш детально розглянемо хід реформи у Європі. Перший крок у формуванні місцевого самоврядування – структурні зміни. Вони полягали у реформуванні адміністративно-територіального устрою держави і пов'язувались із запровадженням самоврядування на регіональному рівні. Наслідком таких реформ стало укрупнення територіальних громад. Процес цей проходив досить болісно і, навіть, до сьогодні остаточно не завершився. В деяких країнах Європи розпочалася друга хвиля територіальних реформ, суть якої полягає в перегрупуванні територіальних громад. Так, у Данії у січні 2007 року відбулося скорочення комун з 275 [6, с. 24] до 99 [3, с. 252]. Певні перегрупування відбулись в Англії та Німеччині. У цілому спостерігається тенденція до скорочення чисельності територіальних громад з метою їх укрупнень і об'єднань.

Другий крок полягає у здійсненні функціональних реформ, суть яких полягає у перерозподілі функцій між місцевими, регіональними та центральними органами управління. Вони проводились одночасно з структурними, тому їх розмежування видається досить умовним. Суть полягала у розширенні компетенції регіональних та місцевих органів влади, тобто децентралізація управління, під якою розуміють передачу центральною владою окремих владних повноважень органам місцевого самоврядування. Проведення функціональних реформ вимагає вдумливого підходу. В державах, де не сформовані сталі демократичні тенденції, а формальна існуюча система місцевих органів влади не відповідає реальному механізму місцевої влади,

децентралізація може призвести до ситуації, коли широкі повноваження використовуватимуться в корпоративних інтересах локальних еліт. У державах зі «слабкою демократією» централізація забезпечує переваги єдиного управління, вільного від місцевих політичних спорів і запобігає, за словами професора Жоржа Веделя «зловживання владою збоку сільських самодурів» [4, с. 392]. Принагідно зауважимо, що і цей етап у європейських країнах до кінця не завершився. У Франції, країні досвід якої Україна впроваджує останні десятиліття, 2010 році пройшов цикл обговорень та наукових семінарів з питань більш чіткого розподілу повноважень на територіальному рівні. І це при тому, що 2003 р. у цій країні було здійснено конституційну реформу, яка чітко визначала і закріплювала перерозподіл владних повноважень та сферу компетенції територіальних громад [3, с. 352].

Третій крок – це проведення організаційних реформ. В цілому результатом стало підвищення професіоналізму муніципального управління з залученням чиновників-професіоналів; зміцнення матеріальних та фінансових основ місцевого самоврядування, відповідно кожна громада отримала свою (муніципальну) власність, яка необхідна для її функціонування. У органів місцевого самоврядування з'явилися нові функції, потреби в реалізації яких на місцевому рівні раніше не було (наприклад екологічна), а частина функцій, які до цього виконували органи місцевого самоврядування (прибирання вулиць, переробка сміття), передаються приватним підприємствам тощо. Так, у Франції чітко прописані три групи питань, які перебувають у віданні територіальних громад: дошкільна і шкільна освіта, соціальні питання і соціальний захист населення, містобудування й муніципальна економіка. Додамо також, що усі транспортні шляхи сполучення, розташовані на території департаменту, перебувають під його юрисдикцією, за що влада несе безпосередню відповідальність [3, с. 252]. Ще однією тенденцією розвитку є процес урбанізації, скорочення кількості сільського поселення, поглиблення кризи міст. Внаслідок урбанізації виникли агломерації, з'явився феномен територіальної невідповідності ресурсів і потреб та безоплатного споживання.

Підведемо підсумки. Проблема формування місцевого самоврядування в Україні досить плідно розробляється українськими вченими і пов'язано це з посиленням суспільним інтересом. Україна впевнено розбудовує систему місцевого самоврядування за європейським зразком, частину завдань вже вдалося вирішити, іншу частину – законодавчо урегулювати. Рухаючись обраним напрямком, можна передбачити і пом'якшити кризи, які пережили європейські країни: урбанізація, агломерація. Утвердити в суспільстві думку, що не існує ідеального рецепту формування місцевого самоврядування, воно складається історично. І, навіть, у державах, які на перший погляд уже мають омріяний нами результат, до сьогодні проходять зміни і реформи.

Список використаних джерел та літератури:

1. Європейська хартія місцевого самоврядування : Міжнародний документ від 15.10.1985 // Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_036
2. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР // Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>

3. Бабінова О. Сучасний європейський досвід місцевого та регіонального управління / Олена Бабінова // Державне управління та місцеве самоврядування. – 2012. – №3 (14). – С. 248–257.

4. Ведель Ж. Административное право Франции / Ж. Ведель [пер. с фран. Энтин Л. М.]. – М.: Прогресс, 1973. – 512 с.

5. Копил Б. К. Досвід реформування місцевого самоврядування в країнах Європейського Союзу / Б. К. Копил // Держава і право. – 2010. – № 6. – С. 1–4.

6. Пітцик М. Принципи Європейської хартії місцевого самоврядування : [навч. посіб.] / М. Пітцик, В. Кравченко, Е. Моньйо, В. Черніков та ін. – К., 2000. – 136 с.

7. Чернецький Ю. О. Про деякі ключові поняття науки державного управління / Ю. О. Чернецький // Актуальні проблеми державного управління : зб. наук. пр. – Х. : Вид-во ХарРІ НАДУ “Магістр”. – 2003. – № 3. – С. 9–13.

Черниш Роман Федорович

кандидат юридичних наук, доцент

Житомирський національний агроекологічний університет

Забезпечення інформаційної безпеки держави, як одна із складових перемоги у «гібридній війні»

З березня 2014 р. (моменту анексії російськими військами території АР Крим, а також неофіційної участі військового контингентна РФ у військових діях на сході України), в державі фактично розпочалася “гібридна війна”. Реалії сьогодення вимагають докорінної перебудови усього державного механізму, в т.ч. й оптимізації діяльності правоохоронних органів та вдосконалення національного законодавства. Особливої актуальності вищевказане набуває на фоні активізації протиправної діяльності бойовиків терористичних організацій ДНР/ЛНР, постійних спроб останніх по розширенню площ захоплених територій (*всупереч т.зв. “Мінським угодам”*), підготовки на території РФ, за сприяння представників спеціальних служб зазначеної країни, диверсійних груп для вчинення терористичних актів майже у всіх регіонах (*Донецька, Луганська, Одеська, Харківська, Запорізька і т.д. області*), направлених на дестабілізацію суспільно-політичної ситуації, а також дискредитацію вищого керівництва держави, особовий склад до яких підшукується в т.ч. й за допомогою Інтернет ресурсів.

Поряд з тим, Інтернет-простір активно використовується з метою прихованого психологічного, політичного, комерційного та фізичного примусу, викривлення сприйняття реальності. Серед способів та технологій, які застосовуються з вищевказаною метою, виділяються наступні: пряме підтасовування фактів; замовчування невігідної інформації; упередженість інтерпретації фактів; надання сфальсифікованої інформації; навішування ярликів для компрометації політиків тощо.

Для доведення вигідної інформації до суспільства, перевага, як правило, надається електронним засобам масової інформації (*Інтернет-виданням*), які використовують новітні інформаційні технології для розповсюдження новин.

Окремою технологією маніпулювання можна виділити т.зв. маніпулювання на форумах. Даний вид технології полягає в коментуванні, в т.ч. анонімному, тієї чи іншої проблематики та ситуації різними користувачами Інтернет-ресурсу, що є